

The learning process from real situations through organic agriculture for the creation of local conservative value and volunteer spirit of youth

Thanong Thongphubate¹ Nualyai Ninlabun² Manit Sisanga³ Tassanee Chotientip⁴

Wirat Maneephruk⁵ & Punnee Tepsud⁶

Received	Reviewed	Revised	Accepted
20/04/2022	22/04/2022	23/04/2022	24/04/2022

Abstract

The purposes of this research were 1) to analyze the learning process to create local conservative value and volunteer spirit of youth with the concept of learning from real situations through organic farming activities and 2) to compare the local conservative value and volunteer spirit of youth who have different experienced organic farming training from learning centers. The research sample consisted of 365 peoples, selected by simple random sampling, secondary school students from 2 schools with learning centers and there were additional courses in the group on organic agriculture in Kamphaeng Saen district, Sampran district, Mueang district and Bang Len district in Nakhon Pathom Province. Data were analyzed by statistics, frequency, percentage, mean, standard deviation, 3-Way MANOVA, independent t-test, ANCOVA and EFA. The results of the research found that (1) the learning process from real situations through organic agriculture for the creation of local conservative value and volunteer spirit of youth consisted of 6 components that could explain the variability of all variables was 92.556% and (2) youth who have different experienced organic farming training from learning centers. There were significantly different scores on local conservative value, with and without experience training on organic farming training from learning centers got an average score of 4.200 and 3.607 respectively, making it believed that Learning by the

¹ Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Email-thanong.tho@rmutr.ac.th

² Independent scholar, Email-Dr.Yai2500@gmail.com

³ Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 2, Email-tan2546@hotmail.com

⁴ Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Email-Cho.tasne@gmail.com

⁵ Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Email-Wirat_hh@hotmail.com

⁶ Independent Scholar, Email-Kupen@hotmail.com

learning process from real situations through classroom courses or training programs in the learning centers on organic agriculture and social support both inside and outside the family will help create local conservative value of youth.

Keywords: learning process, local conservative value, volunteer spirit, youth, organic agriculture

กระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นและการมีจิตอาสาของเยาวชนด้วย

แนวคิดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง

ผ่านกิจกรรมการเกษตรอินทรีย์

ทอง ทองภูเบศร¹ นวลไย นิลบรรพ² มานิตย์ สีสง่า³ ทศนีย์ ช่อเทียนทิพย์⁴ วิรัตน์ มณีพฤกษ์⁵
และพรณี เทพสุตร⁶

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นและการมีจิตอาสาของเยาวชนด้วยแนวคิดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงผ่านกิจกรรมการเกษตรอินทรีย์ และ 2) เปรียบเทียบค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นและการมีจิตอาสาของเยาวชนที่มีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์จากศูนย์การเรียนรู้ต่างกัน กลุ่มตัวอย่างการวิจัย จำนวน 365 คน เลือกด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายนักเรียนมัธยมศึกษาจากโรงเรียนที่มีศูนย์การเรียนรู้ และมีรายวิชาในกลุ่มสาระเพิ่มเติมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่อำเภอคำแพงแสน อำเภอสามพราน อำเภอเมือง และอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม อำเภอละ 2 โรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบสามทาง การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสองกลุ่มที่อิสระต่อกัน การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ผลการวิจัยพบว่า (1) กระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นและการมีจิตอาสาของเยาวชนด้วยแนวคิดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงผ่านกิจกรรมการเกษตรอินทรีย์ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรทุกตัวได้ร้อยละ 92.556 และ (2) เยาวชนที่มีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์จากศูนย์การเรียนรู้ต่างกัน มีคะแนนค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยคะแนนค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นของเยาวชนที่มีและไม่มีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์จากศูนย์การเรียนรู้ได้คะแนนเฉลี่ย 4.200 และ 3.607 ตามลำดับ ทำให้เชื่อได้ว่า การเรียนรู้จากสถานการณ์จริงผ่านกิจกรรมเกษตรอินทรีย์ โดยผ่านรายวิชาการเรียนในห้องเรียนหรือโปรแกรมการอบรมในศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์และการสนับสนุนจากสังคม ทั้งภายในและภายนอกครอบครัวจะช่วยสร้างค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นของเยาวชน

คำสำคัญ: กระบวนการเรียนรู้ ค่านิยมรักษ์ท้องถิ่น การมีจิตอาสา เยาวชน เกษตรอินทรีย์

บทนำ

การสร้างโลกที่ดีและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และยังบรรลุการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เป็นที่มาของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน พ.ศ. 2573 (Sustainable Development Goals : SDGs) ที่เกิดจากความร่วมมือของ 193 ประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติในปี พ.ศ. 2558 หนึ่งในนั้นมีประเทศไทยร่วมอยู่ด้วย โดยเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนดังกล่าว ประกอบด้วย 17 เป้าหมายหลัก (United Nations. 2022) ซึ่งเป็นเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงวิถีคิดการพัฒนาในระดับรากฐาน ต้องการให้ทุกประเทศพิจารณาเรื่องการพัฒนาอย่างสมดุล กล่าวคือ ต้องการให้ชีวิตคนมีความมั่นคง โดยเฉพาะคนที่มีรายได้น้อยและมีความเปราะบาง จึงเป็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่เชื่อมโยงเกี่ยวพันกันและมีการกำหนดให้มีตัวชี้วัดเพื่อประเมินความก้าวหน้าของการพัฒนาให้แต่ละด้าน (Wanwan, K. & Kosol Kittiamphon, S., 2021) 4 ใน 17 เป้าหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนรู้ของเยาวชนเพื่อสร้างค่านิยมรักท้องถิ่นและการมีจิตอาสาด้วยแนวคิดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงผ่านกิจกรรมการเกษตรอินทรีย์ คือ เป้าหมายที่ 3 มีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี เป้าหมายที่ 4 การศึกษาที่เท่าเทียม เป้าหมายที่ 12 แผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน และเป้าหมายที่ 15 การใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก (United Nations. 2022) เนื่องจากเยาวชนทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในการสร้างโลกให้น่าอยู่ยิ่งขึ้นได้ในวันข้างหน้า โดยเริ่มจากการสร้างค่านิยมบวกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยการลงมือทำ เพื่อปรับพฤติกรรม เช่น การส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียน การเลือกวิถีชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมกับการลดและต่อต้านพฤติกรรมด้านลบ ให้ปรับตัวเองมาสร้างค่านิยมรักท้องถิ่นและการมีจิตอาสา ค่านิยมในการใช้ซ้ำ หันมาใส่ใจกับคนรอบข้างและคนใกล้ตัวให้มากขึ้น นำพลังในตัวมาสร้างความเปลี่ยนแปลงสู่สิ่งที่ดีกว่า การลงมือทำสิ่งที่ดีเพียงเล็กน้อย จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (UNICEF. 2022)

เกษตรอินทรีย์เป็นระบบการผลิตแบบทางเลือกอีกรูปแบบหนึ่งที่คำนึงถึงสภาพแวดล้อม การรักษาสมดุลธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ โดยมีระบบการจัดการนิเวศวิทยาที่คล้ายคลึงธรรมชาติ สำหรับการผลิตที่หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีสังเคราะห์ที่อาจก่อให้เกิดมลพิษในสภาพแวดล้อม รวมถึงการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ประโยชน์ด้วย เป็นการจัดการผลผลิตแบบองค์รวม (Phiphitkul, K, 2020) เมื่อโรงเรียนจัดแปลงเกษตรอินทรีย์ให้เป็นศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็ก เยาวชน ผู้ปกครอง และเกษตรกรที่สนใจ ให้ได้มีโอกาสในการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชนโดยรอบโรงเรียน ก่อให้เกิดกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ และยังสามารถสร้างมโนทัศน์ต่าง ๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เป็นการสัมผัสสถานการณ์จริงด้วยการเข้าไปอยู่ในสถานการณ์นั้น ๆ ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้ที่จะทำให้อาชีพตนเองและสมาชิกอื่นในชุมชนได้รับประสบการณ์ที่รอบด้านและเป็นองค์รวม สามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจ ค่านิยม การมีจิตอาสา และบทสรุปของตนเองให้เป็นการเรียนรู้จำเพาะตน และจำเพาะสถานการณ์ได้ (Lave, J., and Wenger, E. 1991; Brown, J. S., Collins, A., and

Duguid, P. 1989) จากการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่า ค่านิยมรักษ์ท้องถิ่น และการมีจิตอาสาของเยาวชนมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี เริ่มมองเห็นอันตรายจากการใช้สารเคมีสังเคราะห์ ยอมรับผลผลิตจากเกษตรอินทรีย์ พืชผัก ผลไม้ปลอดสารพิษ ตลอดถึงผลิตภัณฑ์ชีวภาพเพื่อใช้ในการเกษตร และใช้ภายในครัวเรือน เช่น ปุ๋ยอินทรีย์ จุลินทรีย์ปราบศัตรูพืช น้ำหมักชีวภาพ น้ำยาล้างจานชีวภาพ เป็นต้น มีการเข้าร่วมกิจกรรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้น ซึ่งส่งผลไปถึงพ่อแม่ ผู้ปกครองที่ถูกโน้มน้าวให้ปรับเปลี่ยนค่านิยมตามเยาวชนด้วย (Thongphubet, T., 2010) อย่างไรก็ตาม ความท้าทายที่สำคัญที่มีความจำเพาะเจาะจงมากขึ้นในบริบทของวิกฤติ และการเปลี่ยนแปลงที่ซับซ้อน คือ สะพานเชื่อมการแบ่งแยกเมืองและชนบท ปัจจุบันกว่าร้อยละ 50 ของเยาวชนต้องเดินทางเข้าเมืองหรืออาศัยอยู่ใจกลางเมือง ส่งผลให้ค่านิยมทางสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นและจิตอาสา ด้วยเหตุผลของการยอมรับเอาวัฒนธรรมใหม่ที่เป็นวัฒนธรรมตะวันตกยุคโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้ความเชื่อความศรัทธาในวิถีชีวิตแบบท้องถิ่นถูกวัฒนธรรมใหม่ครอบงำ ค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นและจิตอาสาของเยาวชนถูกทำให้กร่อนลง ความห่างเหินไปจากท้องถิ่นแปรผันตรงกับความเจริญเติบโตของเยาวชน (Bhanasen, A., 2012) แต่ก็ไม่ใช่สายจนเกินไปเพราะค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นและจิตอาสาสามารถปลูกฝังได้ด้วยวิธีการ คือ 1) การอบรมสั่งสอนจากโรงเรียนด้วยการปลูกฝังศีลธรรม จริยธรรม โดยผสมผสานทั้งการเรียนการสอนในชั้นเรียนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ โดยเฉพาะการใช้แนวคิดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงผ่านกิจกรรมเกษตรอินทรีย์ 2) พ่อ แม่ ครู และเกษตรกรอินทรีย์ในชุมชนเป็นต้นแบบที่ดี เยาวชนก็จะเลียนแบบทัศนคติ ค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นและจิตอาสาที่ถูกต้องเหมาะสม และ 3) ผ่านสื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ สื่อออนไลน์ สังคมออนไลน์ ที่นำเสนอรายการ เรื่องราว คลิป ที่มีคุณค่าผสมผสานเนื้อหาที่ให้แนวคิดที่ดีในการดำรงชีวิตแก่เยาวชน โดยเฉพาะทัศนคติ ค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นและจิตอาสาที่ถูกต้องเหมาะสม (Nuchanart, S., 2005) แม้เกษตรกรอินทรีย์ส่วนหนึ่งจะมีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินตามแนวทางการนำเกษตรอินทรีย์และช่วยในการขยายความรู้โดยผ่านเครือข่ายชุมชนโรงเรียนซึ่งสามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนได้ แต่ก็ยังมีข้อจำกัดอีกมาก โดยเฉพาะขาดการตอบรับจากเกษตรกรส่วนใหญ่และหน่วยงานภาครัฐ (Rodkaew, K., 2009)

จากความพร้อมของกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์และแนวโน้มการตอบรับวิถีชีวิตแบบอินทรีย์ที่ดีของเยาวชนในปัจจุบัน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นและการมีจิตอาสาของเยาวชนด้วยแนวคิดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงผ่านกิจกรรมการเกษตรอินทรีย์ และเปรียบเทียบค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นและการมีจิตอาสาของเยาวชนที่มีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์จากศูนย์การเรียนรู้ต่างกัน ด้วยการศึกษาชนิด ลักษณะ ความเชื่อ และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตพืชเกษตรอินทรีย์ในชุมชน ศึกษาคุณค่า และมูลค่าที่เกิดขึ้นต่อค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นและการมีจิตอาสาของเยาวชนจากการเกษตรอินทรีย์ลักษณะการถอดบทเรียนและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายการเรียนรู้ชุมชนโรงเรียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นและการมีจิตอาสาของเยาวชนด้วยแนวคิดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงผ่านกิจกรรมการเกษตรอินทรีย์
2. เพื่อเปรียบเทียบค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นและการมีจิตอาสาของเยาวชนที่มีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์จากศูนย์การเรียนรู้ต่างกัน

สมมติฐาน

เยาวชนที่มีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์จากศูนย์การเรียนรู้ต่างกันมีคะแนนค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ตัวแปร

1.1 ตัวแปรต้น กระบวนการเรียนรู้ด้วยแนวคิดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงผ่านกิจกรรมการเกษตรอินทรีย์

1.2 ตัวแปรตาม ค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นของเยาวชน และการมีจิตอาสาของเยาวชน

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยแบบแผนการวิจัยเชิงสำรวจด้วยแบบสอบถาม เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้ที่มีต่อค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นและจิตอาสาของเยาวชน และหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยตัวแปรที่ศึกษาไม่ถูกจัดกระทำแต่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงสัมพันธ์ที่ร้อยละของความคลาดเคลื่อนจากการสุ่ม 0.50

1. ประชากรในการวิจัย

ประชากรเป็นเยาวชนที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนในพื้นที่วิจัย 4 อำเภอของจังหวัดนครปฐม คือ อำเภอกำแพงแสน อำเภอสสามพราน อำเภอเมือง และอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

กำหนดขนาดตัวอย่างด้วยการเปิดตารางของ Krejcie & Morgan. 1970 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 365 คน ซึ่งจากเกณฑ์การกำหนดขนาดตัวอย่างของ Comrey and Lee. 1992 ที่เสนอว่า

ขนาดตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ จำนวน 300 ราย ถือว่า ดี ดังนั้นขนาดกลุ่มตัวอย่าง 365 คน จึงเพียงพอและทำให้ผลการวิจัยสอดคล้องกับข้อมูลความเป็นจริง โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างการวิจัยเป็นเยาวชนในโรงเรียนในพื้นที่วิจัยอำเภอละ 2 โรงเรียน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจงจากโรงเรียนที่มีศูนย์การเรียนรู้ และมีรายวิชาในกลุ่มสาระเพิ่มเติมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ แล้วเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลผลลัพธ์ของกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นและจิตอาสาของเยาวชนโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงผ่านกิจกรรมการเกษตรอินทรีย์ แบบรายข้อให้เลือกตอบ จำนวน 7 ข้อ และแบบมาตราวัดประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 16 ข้อ
ตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้ด้วยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของตัวบ่งชี้กับวัตถุประสงค์การวัดอยู่ในช่วง 0.60-1.00 และตรวจสอบความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราค เท่ากับ 0.786
2. กระบวนการเรียนรู้ด้วยแนวคิดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงผ่านกิจกรรมการเกษตรอินทรีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติพรรณนาเพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและลักษณะตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ผลลัพธ์ของกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นและจิตอาสาของเยาวชนโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงผ่านกิจกรรมการเกษตรอินทรีย์ด้วยสถิติอ้างอิง ได้แก่ วิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบสามทาง การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสองกลุ่มที่อิสระต่อกัน การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม
3. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจเพื่อถ่วงน้ำหนักของข้อคำถามแต่ละข้อ โดยได้ผลการวิเคราะห์เป็นค่าสัมประสิทธิ์ของคะแนนปัจจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 53.20) ซึ่งศึกษาอยู่ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่เขตเมืองใกล้แหล่งชุมชน (ร้อยละ 78.50) โดยอาศัยอยู่ในเมืองมากที่สุด (ร้อยละ 42.40) รองลงมา คือ บางเลน (ร้อยละ 35.40) เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี

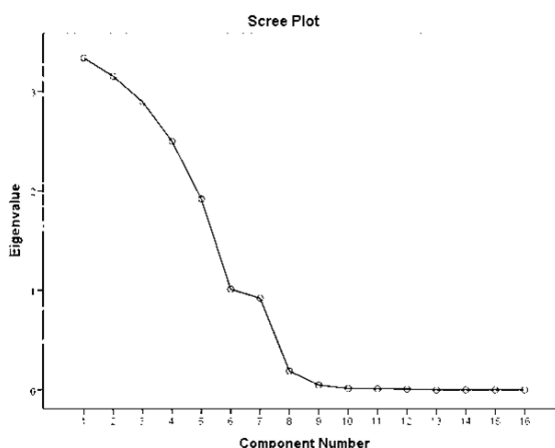
ที่ 4 มากที่สุด (ร้อยละ 38.00) รองลงมา คือ มัธยมศึกษาปีที่ 2 (ร้อยละ 20.30) โดยผู้ปกครองมีอาชีพหลัก คือ เกษตรกรมากที่สุด (ร้อยละ 44.90) รองลงมา คือ อาชีพรับราชการ/ทำงานในหน่วยงานราชการ (ร้อยละ 25.30) ส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับรู้ หรือผ่านการอบรมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์จากศูนย์การเรียนรู้ (ร้อยละ 53.20) มีความถี่ในการรับความรู้ หรือผ่านการอบรมที่มากที่สุด คือ 5-10 ครั้ง (ร้อยละ 22.20) โดยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์อยู่ในระดับ พอใช้ มากที่สุด (ร้อยละ 34.80) รองลงมา คือ ระดับปานกลาง (ร้อยละ 31.60)

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจผลลัพธ์ของกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นและจิตอาสาของเยาวชนโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงผ่านกิจกรรมการเกษตรอินทรีย์ คือ ค่าความร่วมกัน (communalities) อธิบายว่า ตัวแปรนั้นถูกอธิบายโดยองค์ประกอบต่าง ๆ ได้มากน้อยเพียงใด ค่าเริ่มต้น (initial) เท่ากับ 1.000 คือ ก่อนที่จะมีการสกัดองค์ประกอบโดยการรวมตัวแปรต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันเข้าด้วยกัน ตัวแปรเดิมแต่ละตัวอธิบายตัวมันเองได้ ร้อยละ 100 เมื่อสกัดองค์ประกอบเหลือ 6 องค์ประกอบ จะเห็นว่าองค์ประกอบใหม่ 6 องค์ประกอบที่สกัดได้ ยังสามารถอธิบายตัวแปรเดิมแต่ละตัวได้เกือบ 1.000 (extraction >0.800 จำนวน 15 ตัวแปร) มีเพียงตัวแปร “คุณไม่ทิ้งขยะ น้ำเสียลงในแม่น้ำลำคลอง” ที่อธิบายตัวแปรเดิมได้เพียง ร้อยละ 4.23 (extraction = 0.423) แสดงว่า ควรมีการลดจำนวนตัวแปรจาก 16 ตัว เหลือ 6 ตัว หรือ 6 องค์ประกอบ และเมื่อหมุนแกนแบบ Varimax เป็นการเปรียบเทียบว่า ระหว่างการไม่หมุนแกนกับการหมุนแกนแบบ Orthogonal โดยวิธี Varimax องค์ประกอบที่ 1 ถึงองค์ประกอบที่ 6 สามารถอธิบายอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรเดิมที่อยู่ในองค์ประกอบนั้น ได้ประมาณกี่ตัวแปร ซึ่งแสดงค่า eigen values และค่าความแปรปรวนรวมที่อธิบายได้ของตัวแปรเดิมทั้ง 16 ตัว เมื่อสกัดองค์ประกอบแล้วจะเหลือเพียง 6 องค์ประกอบ ดังแสดงในตารางที่ 1 และภาพที่ 1

ตารางที่ 1 ค่า eigen values และค่าความแปรปรวนรวมที่อธิบายได้ของตัวแปรเดิมทั้ง 16 ตัว เมื่อสกัดองค์ประกอบ

องค์ประกอบ ที่	ผลการอธิบายความแปรปรวนของตัวแปร ค่า eigen values และค่าร้อยละ					
	ก่อนหมุนแกน			หลังหมุนแกน		
	จำนวนตัวแปร	ค่า eigen values	ค่าร้อยละ	จำนวนตัวแปร	ค่า eigen values	ค่าร้อยละ
1	3	3.336	20.852	3	3.005	18.780
2	3	3.151	19.695	3	2.987	18.670
3	3	2.895	18.092	3	2.985	18.656

4	2	2.498	15.614	3	2.741	17.128
5	2	1.918	11.990	2	2.005	12.534
6	1	1.010	6.313	1	1.086	6.788
รวม	14	N/A	92.556	15	N/A	92.556

ภาพที่ 1 จำนวนองค์ประกอบที่สกัดได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

ส่วนผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักปัจจัย (factor loading) ที่ได้จากการหมุนแกนแบบ Varimax ค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จากการหมุนแกนแบบ Varimax มีค่าเท่ากับสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับองค์ประกอบที่หมุนแกนแล้ว พบว่า “คุณเข้าใจสิ่งที่สนใจได้ละเอียด และระลึกถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้มาก” “คุณมีความสนใจ จดจำ และปรารถนาที่จะรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่ง” “คุณเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นอย่างมีความสุข” และ “คุณรู้ข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดนครปฐมเป็นอย่างดี” มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากในองค์ประกอบที่ 1 (0.998 เท่ากันทั้ง 3 ตัวแปร) ตัวแปร “คุณเรียนรู้และจำสิ่งต่าง ๆ ที่มีความหมาย” “คุณมีความวิริยะอุตสาหะในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย” และ “คุณเชื่อว่านครปฐมจะเป็นเมืองอาหารปลอดภัยได้” มีน้ำหนักองค์ประกอบมากในองค์ประกอบที่ 2 (0.995, 0.997 และ 0.997) ตัวแปร “คุณปรับตัวเพื่อดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางกระแสของการเปลี่ยนแปลง” “คุณอาสาทำงานให้ผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน” และ “คุณภูมิใจในความเป็นคนนครปฐม” มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากในองค์ประกอบที่ 3 (0.995, 0.995 และ 0.992) ตัวแปร “คุณเข้าใจสิ่งที่สนใจได้ละเอียดและระลึกถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้มาก” “คุณมีความตั้งใจทำกิจกรรมที่ครูหรือโรงเรียนมอบหมาย” และ “คุณรู้สึกไม่ดีเมื่อเกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีปราบศัตรูพืช” มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากในองค์ประกอบที่ 4 (0.911, 0.967 และ 0.975) ตัวแปร “คุณปลูกผักสวนครัวรับประทานในครอบครัว” และ “คุณซื้อผัก

ผลไม้ และเนื้อสัตว์ที่ปลอดภัย” มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากในองค์ประกอบที่ 5 (0.985 และ 0.988) และตัวแปร “คุณพุดคุยกับผู้ปกครองเกี่ยวกับปัญหาจากการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีปราบศัตรูพืช” มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากในองค์ประกอบที่ 6 (0.833)

3. ผลการเปรียบเทียบระหว่างเยาวชนที่มีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์จากศูนย์การเรียนรู้ต่างกัน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบสามทาง การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสองกลุ่มที่อิสระต่อกันและการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม พบว่า คะแนนค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นก่อนผ่านกระบวนการเรียนรู้และบทเรียนเกษตรอินทรีย์ของเยาวชนที่เคยและไม่เคยมีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์จากศูนย์การเรียนรู้ ได้คะแนนเฉลี่ย 2.686 และ 3.240 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย พบว่า ความแปรปรวนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (ค่า $F = 14.492$, $p\text{-value} = 0.000$) ได้ค่า $t = 13.583$, $p\text{-value} = 0.000$ แสดงว่า คะแนนค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นก่อนผ่านกระบวนการเรียนรู้และบทเรียนเกษตรอินทรีย์ของเยาวชนที่เคยและไม่เคยมีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์จากศูนย์การเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นไม่สามารถเปรียบเทียบคะแนนค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นหลังผ่านกระบวนการเรียนรู้และบทเรียนเกษตรอินทรีย์ของเยาวชนที่มีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์จากศูนย์การเรียนรู้ต่างกันได้ด้วย $t\text{-test}$ ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นหลังผ่านกระบวนการเรียนรู้และบทเรียนเกษตรอินทรีย์ของเยาวชนที่มีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์จากศูนย์การเรียนรู้ต่างกันด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (ANCOVA) พบว่า คะแนนค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นก่อนผ่านกระบวนการเรียนรู้และบทเรียนเกษตรอินทรีย์ของเยาวชนที่มีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์จากศูนย์การเรียนรู้ต่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับคะแนนค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นหลังผ่านกระบวนการเรียนรู้และบทเรียนเกษตรอินทรีย์ของเยาวชนที่มีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์จากศูนย์การเรียนรู้ต่างกัน (ค่า $F = 259.240$, $p\text{-value} = 0.000$) เมื่อใช้คะแนนค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นก่อนผ่านกระบวนการเรียนรู้และบทเรียนเกษตรอินทรีย์ของเยาวชนที่มีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์จากศูนย์การเรียนรู้ต่างกันมาเป็นตัวแปรร่วมเพื่อทำนายคะแนนค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นหลังผ่านกระบวนการเรียนรู้และบทเรียนเกษตรอินทรีย์ของเยาวชนที่มีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์จากศูนย์การเรียนรู้ต่างกัน พบว่า คะแนนค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นหลังผ่านกระบวนการเรียนรู้และบทเรียนเกษตรอินทรีย์ของเยาวชนที่มีและไม่มีความประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์จากศูนย์การเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (ค่า $F = 170.801$, $p\text{-value} = 0.000$) ซึ่งหลังจากปรับค่าแล้ว คะแนนค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นหลังผ่านกระบวนการเรียนรู้และบทเรียนเกษตรอินทรีย์ของเยาวชนที่มีและไม่มีความประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์จากศูนย์การเรียนรู้ ได้คะแนนเฉลี่ย 4.200 และ 3.607 ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อเทียบกับปัญหาและความท้าทายที่สำคัญ กรณี “สะพานเชื่อมการแยกเมือง-ชนบท” พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนจิตอาสา ก่อนผ่านกระบวนการเรียนรู้และบทเรียนเกษตรอินทรีย์ของเยาวชนที่มีที่ตั้งโรงเรียนอยู่ในเขตเมือง ใกล้แหล่งชุมชน และเขตห่างไกลชุมชนเมือง ได้คะแนนเฉลี่ย 3.263 และ 3.239 ตามลำดับ และค่าเฉลี่ยคะแนนจิตอาสา หลังผ่านกระบวนการเรียนรู้และบทเรียนเกษตรอินทรีย์ของเยาวชนที่มีที่ตั้งโรงเรียนอยู่ในเขตเมือง ใกล้แหล่งชุมชน และเขตห่างไกลชุมชนเมือง ได้คะแนนเฉลี่ย 4.295 และ 4.257 ตามลำดับ สำหรับคะแนนค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นก่อนผ่านกระบวนการเรียนรู้และบทเรียนเกษตรอินทรีย์ของเยาวชนที่มีที่ตั้งโรงเรียนอยู่ในเขตเมือง ใกล้แหล่งชุมชน และเขตห่างไกลชุมชนเมือง ได้คะแนนเฉลี่ย 2.986 และ 2.960 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นหลังผ่านกระบวนการเรียนรู้และบทเรียนเกษตรอินทรีย์ของเยาวชนที่มีที่ตั้งโรงเรียนอยู่ในเขตเมือง ใกล้แหล่งชุมชน และเขตห่างไกลชุมชนเมือง ได้คะแนนเฉลี่ย 3.881 และ 3.897 ตามลำดับ

5. ผลจากการใช้กระบวนการเรียนรู้และบทเรียนเกษตรอินทรีย์ที่มีต่อค่านิยมรักษ์ท้องถิ่น เยาวชนที่มีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์จากศูนย์การเรียนรู้ต่างกัน มีคะแนนค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทำให้เชื่อได้ว่า การเรียนรู้จากสถานการณ์จริงผ่านกิจกรรมเกษตรอินทรีย์ โดยผ่านรายวิชาการเรียนในห้องเรียนหรือโปรแกรมการอบรมในศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์และการสนับสนุนจากสังคม ทั้งภายในและภายนอกครอบครัวจะช่วยสร้างค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นของเยาวชน เช่น การปลูกผักแบบเกษตรอินทรีย์ การทำนาอินทรีย์ การทำไร่สวนผสม และการดำเนินตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น ดังตัวอย่างกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นและการมีจิตอาสาของเยาวชนด้วยแนวคิดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงผ่านกิจกรรมการเกษตรอินทรีย์ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตัวอย่างกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นและการมีจิตอาสาของเยาวชนด้วยแนวคิดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงผ่านกิจกรรมการเกษตรอินทรีย์

พื้นฐานการปลูกผัก	รู้จักปฏิบัติการ	ผลงานจากหยาตเหื่อง
ความหมาย ความสำคัญและประโยชน์ของผัก	กระบวนการเตรียมดิน	การเก็บเกี่ยวผลผลิตและการจัดจำหน่าย
- ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันสนทนาเรื่องพืชผักที่พบในท้องถิ่น	ปฏิบัติการเตรียมดินปลูก ณ แปลงของตนเอง พร้อมจดบันทึกการปฏิบัติงาน โดยใช้เวลาประมาณ 2 สัปดาห์	- ผู้เรียนปฏิบัติการเก็บเกี่ยวผลผลิตผักในแปลงเกษตร ผู้สอนให้คำแนะนำ และควบคุมการปฏิบัติ

พื้นฐานการปลูกผัก	รู้จักปฏิบัติการ	ผลงานจากหยาตเห้ง
<p><u>การเลือกทำเลสำหรับสวนผัก</u></p> <p>- ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันอภิปรายถึงสถานที่ ๆ เหมาะสมในการใช้ทำแปลงผัก เช่น ความสมบูรณ์ของดิน แหล่งน้ำ พื้นที่ไม่ลุ่มมีน้ำท่วมขัง ปัญหามลพิษทางน้ำ และทางอากาศ แหล่งที่ตั้งของตลาด การถ่ายเทของอากาศ และแสงแดดที่ได้รับ เป็นต้น</p> <p><u>ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตของผัก</u></p> <p>- ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสนทนารายละเอียดข้างการประกอบและข้างของ ร่วมกันอภิปรายถึงเมล็ดพันธุ์ที่ดีและการเลือกเมล็ดพันธุ์ที่ดีเพื่อปลูก</p> <p><u>กระบวนการปลูกผักแบบเกษตรอินทรีย์</u></p> <p>- ผู้เรียนทำแผนผังความคิดเรื่อง พื้นฐานการปลูกผัก</p>	<p>การหว่านเมล็ด การเพาะเมล็ด</p> <p><u>การแยกกล้าสำหรับปลูก</u></p> <p>- ผู้เรียนปฏิบัติการหว่านเมล็ดหรือเพาะเมล็ดในแปลงตนเอง โดยเลือกชนิดของผักที่ตนเองสนใจ</p> <p><u>การดูแลรักษาพืชผัก</u></p> <p>- ผู้สอนเชิญเกษตรกรตำบลมาให้ความรู้เรื่องแมลงศัตรูพืชและแมลงที่เป็นประโยชน์ต่อพืช โดยนำแมลงที่พบในแปลงผักมาศึกษาเรียนรู้</p> <p><u>การป้องกันและรักษาโรคผัก</u></p> <p>- ผู้สอนให้ความรู้กับผู้เรียนโดยร่วมกันศึกษาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับโรคผัก การป้องกันและการรักษาโรค</p> <p><u>การกำจัดแมลงศัตรูพืชผัก</u></p> <p>- ผู้สอนและเกษตรกรตำบลให้ความรู้เรื่องการป้องกันและ</p>	<p><u>บัญชีรายรับ-รายจ่ายการคิดคำนวณราคาต้นทุน</u></p> <p>- ผู้เรียนทำบัญชีรายรับรายจ่ายเพื่อคำนวณผลกำไรขาดทุน พร้อมสรุปรายละเอียดของบัญชีรายรับรายจ่ายพร้อมนำเสนอเพื่อน ๆ</p> <p><u>การจัดเตรียมจำหน่าย</u></p> <p>- ผู้เรียนนำพืชผักที่เก็บเกี่ยวเข้าไว้ในที่ร่อนน้ำมาซึ่งน้ำหนักบรรจุใส่ถุง นำไปจำหน่ายยังตลาดผักในชุมชนพร้อมบันทึกน้ำหนักและจำนวนเงินที่ได้</p> <p><u>บันทึกการปฏิบัติงาน การประเมินผล การบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง</u></p> <p>- ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันสรุปแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาใช้ให้ได้รายละเอียดครบถ้วนพร้อมทั้งแนะนำให้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างยั่งยืน</p>
<p><u>เมล็ดพันธุ์ที่ดี การทดสอบการงอกของเมล็ด</u></p>	<p><u>การกำจัดแมลงศัตรูพืชผัก</u></p> <p>- ผู้สอนและเกษตรกรตำบลให้ความรู้เรื่องการป้องกันและ</p>	

พื้นฐานการปลูกผัก	รู้จักปฏิบัติการ	ผลงานจากหยาตเห่งอ
- ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการทดสอบการออกของเมล็ดพันธุ์ สังเกตและบันทึกผลการทดลอง	การกำจัดแมลงศัตรูพืชด้วยวิธีการใช้มือจับ ใช้ไฟล่อแมลง การใช้กาวดักแมลง การทำความสะอาดชีวบริเวณ การปลูกผักกางมุ้ง การใช้แมลงศัตรูธรรมชาติกำจัดแมลงศัตรูพืช และการใช้สารชีวภัณฑ์	
<u>ความต้องการในการบริโภคผักของชุมชนและตลาด</u>	<u>วัชพืชและการกำจัดวัชพืชในแปลงผัก</u>	
- ผู้เรียนร่วมกันสรุป จัดลำดับความต้องการผักของตลาดในชุมชน	- ผู้เรียนร่วมกันสรุปวัชพืชในแปลงตนเองและรายงานผลวิธีกำจัดวัชพืชในแปลงของตนเอง	

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากองค์ประกอบผลลัพธ์ของกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างค่านิยมรักท้องถิ่นและจิตอาสาของเยาวชนโดยใช้แนวทางการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงผ่านกิจกรรมการเกษตรอินทรีย์ ที่สกัดได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ จำนวน 6 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 ประกอบด้วยตัวแปร 1) ความสนใจจดจ่อและปรารถนาที่จะรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่ง 2) การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นอย่างมีความสุข และ 3) การรู้ข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดนครปฐมเป็นอย่างดี องค์ประกอบที่ 2 ประกอบด้วยตัวแปร 1) เรียนรู้และจำสิ่งต่าง ๆ ที่มีความหมาย 2) มีความวิริยะอุตสาหะในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย และ 3) เชื่อว่านครปฐมจะเป็นเมืองอาหารปลอดภัยได้ องค์ประกอบที่ 3 ประกอบด้วยตัวแปร 1) ปรับตัวเพื่อดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางกระแสของการเปลี่ยนแปลง 2) อาสาทำงานให้ผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน และ 3) ภูมิใจในความเป็นคนนครปฐม องค์ประกอบที่ 4 ประกอบด้วยตัวแปร 1) เข้าใจสิ่งที่สนใจได้ละเอียดและระลึกถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้มาก 2) มีความตั้งใจทำกิจกรรมที่ครูหรือโรงเรียนมอบหมาย และ 3) รู้สึกไม่ดีเมื่อเกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีปราบศัตรูพืช องค์ประกอบที่ 5 ประกอบด้วยตัวแปร 1) ปลูกผักสวนครัวรับประทานในครอบครัว และ 2) คุณซื้อผักผลไม้และเนื้อสัตว์ที่ปลอดภัย และองค์ประกอบที่ 6 ประกอบด้วยตัวแปรการพูดคุยกับผู้ปกครองเกี่ยวกับปัญหาจากการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีปราบศัตรูพืช ซึ่ง Wongdechananthon R. & Harthet, S. (2021) อธิบาย

ผ่านบทความวิชาการเรื่อง การส่งเสริมจิตสาธารณะตามโครงการจิตอาสาพระราชทาน ตามแนวพระราชดำริหลักสูตรจิตอาสา 904 ว่า การสร้างจิตสำนึกเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวมเป็นสิ่งที่ยั่งยืนไทยต้องการเป็นอย่างมาก การแก้ปัญหาสังคมจากคนเพียงคนเดียวหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ยากที่ปัญหานั้นจะถูกคลี่คลายหรือประสบความสำเร็จ การแก้ปัญหาจึงจำเป็นต้องอาศัยความสามัคคีและความร่วมมือจากทุกคนในสังคม เพราะเราทุกคนล้วนเป็นฟันเฟืองสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมให้ดียิ่งขึ้น ในขณะที่ Tiya, B. et al. (2019) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ขบวนการจิตอาสา: การขัดเกลาทางสังคมกับการพัฒนาดนของเยาวชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า การก่อรูปจากความคิดอุดมการณ์โดยได้แรงบันดาลใจมาจากครอบครัวและความต้องการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาสังคม นอกจากนี้งานวิจัยเรื่อง กระบวนการพัฒนา “เยาวชนรักษ์อ่าวปัตตานี” ภายใต้การมีส่วนร่วมของโรงเรียน สถาบันอุดมศึกษา และชุมชน ยังพบว่า สำหรับการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างเยาวชนและคนในชุมชนให้ช่วยกันดูแลระบบนิเวศน์เพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์จากอ่าวปัตตานีอย่างยั่งยืน ควรให้ความสำคัญกับความต่อเนื่องในทุกกระบวนการของการดำเนินกิจกรรม เนื่องจากการสร้างกระบวนการเรียนรู้ผ่านการลงพื้นที่ปฏิบัติการจริงนั้น เป็นการประยุกต์และต่อยอดการเรียนรู้ในห้องเรียนซึ่งจำเป็นต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยการดำเนินการดังกล่าวจะเป็นส่วนสำคัญในการปลูกฝังให้เยาวชนตระหนักถึงความรับผิดชอบในทรัพยากรของท้องถิ่นตนเองอย่างยั่งยืน (Direk Manmanalae Muhammad Rapir Makeng, 2020)

2. ผลการศึกษากระบวนการเรียนรู้และบทเรียนเกษตรอินทรีย์ที่มีต่อค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นของเยาวชน พบว่า เยาวชนที่มีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์จากศูนย์การเรียนรู้ต่างกัน มีคะแนนค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยคะแนนค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นของเยาวชนที่มีและไม่มีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์จากศูนย์การเรียนรู้ ซึ่งจากงานวิจัยเรื่อง กระบวนการพัฒนา “เยาวชนรักษ์อ่าวปัตตานี” ภายใต้การมีส่วนร่วมของเยาวชนลุ่มน้ำคลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง พบว่า หลังจากการพัฒนาเยาวชนตามกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกรักษ์น้ำของเยาวชนลุ่มน้ำคลองท่าแนะ พบว่า มีค่าเฉลี่ยจิตสำนึกรักษ์น้ำอยู่ระหว่าง 2.68-2.98 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบกับ เกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า เยาวชนมีจิตสำนึกรักษ์น้ำสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อเทียบกับปัญหาและความท้าทายที่สำคัญ กรณี “สะพานเชื่อมการแยกเมือง-ชนบท” พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนจิตอาสาผ่านกระบวนการเรียนรู้และบทเรียนเกษตรอินทรีย์ของเยาวชนที่มีที่ตั้งโรงเรียนอยู่ในเขตเมือง ใกล้แหล่งชุมชน มากกว่าเขตห่างไกลชุมชนเมือง และค่าเฉลี่ยคะแนนจิตอาสาหลังผ่านกระบวนการเรียนรู้และบทเรียนเกษตรอินทรีย์ของเยาวชนที่มีที่ตั้งโรงเรียนอยู่ในเขตเมือง ใกล้แหล่งชุมชน มากกว่าเขตห่างไกลชุมชนเมือง สำหรับคะแนนค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นก่อนผ่านกระบวนการเรียนรู้และบทเรียนเกษตรอินทรีย์ของเยาวชนที่มีที่ตั้งโรงเรียนอยู่ในเขต

เมือง ใกล้แหล่งชุมชน มากกว่าเขตห่างไกลชุมชนเมือง และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนค่านิยมรักษ์ท้องถิ่น หลังผ่านกระบวนการเรียนรู้และบทเรียนเกษตรอินทรีย์ของเยาวชนที่มีที่ตั้งโรงเรียนอยู่ในเขตเมือง ใกล้แหล่งชุมชน น้อยกว่าเขตห่างไกลชุมชนเมือง ดังการศึกษาวิจัยเรื่อง โดย Royrong, B. (2010) ที่พบว่า การปลูกฝังจิตสำนึกร่วมของคนในท้องถิ่นมีความภาคภูมิใจในความเป็นคนอยุธยา เพราะชุมชนในอยุธยามีประวัติศาสตร์การอยู่ร่วมกันมาอย่าง ยาวนาน การปลูกฝังจิตสำนึกให้คนในชุมชน ทั้งผู้ประกอบการ และนักเรียนได้เกิดความรู้ มีความรักท้องถิ่น ปลูกฝังให้นักเรียนที่จบการศึกษากลับมาพัฒนาท้องถิ่น ร่วมกัน ภายใต้การอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างทางวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้บริหารสถานศึกษาตลอดถึงผู้บริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำกับนโยบายการบริหารงานวิชาการสามารถนำกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นและการมีจิตอาสาของเยาวชนด้วยแนวคิดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงผ่านกิจกรรมการเกษตรอินทรีย์ไปใช้ในการกำหนดนโยบายให้กับสถานศึกษา

ในระดับปฏิบัติการ ผู้สอนสามารถใช้กระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นและการมีจิตอาสาของเยาวชนด้วยแนวคิดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงผ่านกิจกรรมการเกษตรอินทรีย์ ไปจัดการเรียนรู้ในบริบทของสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นและการมีจิตอาสาของเยาวชน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรจะมีการศึกษาเนื้อหาที่สื่อการเรียนรู้นำเสนอเกี่ยวกับการสร้างค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นและการมีจิตอาสาของเยาวชน ว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นและการมีจิตอาสาของเยาวชนด้วยแนวคิดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงผ่านกิจกรรมการเกษตรอินทรีย์นั้น ควรจะมีการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมอย่างไร

ประเด็นวิจัยการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรที่มีกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นและการมีจิตอาสาของเยาวชนด้วยแนวคิดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงผ่านกิจกรรมการเกษตรอินทรีย์ ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้ได้กระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างค่านิยมรักษ์ท้องถิ่นและการมีจิตอาสาของเยาวชนด้วยแนวคิดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงผ่านกิจกรรมการเกษตรอินทรีย์ต้นแบบที่มีความน่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพ

Reference

- Bhanasen, A. (2012). *Looking back for the sufficiency economy in the next decade [2013-2022]*. Bangkok: The Research Fund Office.
- Brown, J. S., Collins, A., and Duguid, P. (1989). Situated cognition and the culture of learning. *Educational Researcher*. 18(1). 32–41.
- Comrey, A.L., & Lee, H.B. (1992). *A First Course in Factor Analysis*. (2nd ed). Hillsdale, New Jersey : Lawrence Erlbaum Associated.
- Direk Manmanalae Muhammad Rapir Makeng. (2020) Development process. "Youth Rak Ao Pattani" under the participation of the school. Higher education institutions and communities. *Journal Humanities and Social Sciences*, 15(1). 59-71.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3). 607–610.
- Lave, J., and Wenger, E. (1991). *Situated learning: legitimate peripheral participation*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Nuchanart, S. (2005). Values. *Lanpanya Journal*. 5(2). 85-94.
- Phiphitkul, K. (2020). Organic Agriculture, a Way to a Sustainable Agricultural Society: Strategies for Organic Rice Development. *Neu Academic and Research Journal* 10(1). 116–130.
- Rodkaew, K. (2009). Learning process development of learning networks using the concept of experiential learning to strengthen communities in the central region. *Rajabhat Rambhai Barni Research Journal*, 2(1). 65-76.
- Royrong, B. (2010). *Development of Educational Management Guidelines in Multicultural Societies: Management Policy and Educational Leadership*. Bangkok : Chulalongkorn University.
- Thongphubet, T. (2010). Transmitting roles of school and community networks in promoting the success of communities of environmental conservation practices: research emphasizing social network analysis. Bangkok : Chulalongkorn University.
- Tiyao, B. et al. (2019). Volunteer Movement: Socialization and Self-Development of Youth in Bangkok Metropolitan Region. *Journal of MCU Peace studies* . 567-578.
- Wanwan, K. & Kosol Kittiamphon, S. (2021). Driving Sustainable Development Goals of Thailand. *Journal of MCU Palisueksabuddhaghosa Review*. 7(3). 56–66.

Wongdechananthon R. & Harthet, S. (2021). Promotion of public mind according to the Royal Volunteer Project. 904. *Journal of MCU Nakhondhat*. 8(3). 143-157.

